

Afiliant

Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania

80-855 Gdańsk, ul. Wały Piastowskie 24, tel.(58)308 44 59, 308 42 78, 308 42 86, fax (58) 308 42 77
edukacja@solidarnosc.org.pl

www.solidarnosc.org.pl/oswiata

Gdańsk, 18 września 2014 r.

Stanowisko Prezydium KSOiW NSZZ „Solidarność” w sprawie umowy gospodarczo-handlowej CETA

W imieniu członków Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” chcemy wyrazić nasze najgłębsze obawy wobec proponowanej kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej CETA (*Comprehensive Economic and Trade Agreement*), która jest przedmiotem negocjacji między UE a Kanadą. Komisja Europejska i rząd kanadyjski planuje ogłosić, że negocjacje zostają zakończone na zbliżającym się szczycie UE-Kanada, który odbędzie się w Ottawie w dniach 25-26 września 2014 roku.

Jesteśmy bardzo zaniepokojeni zakresem zobowiązań UE i jej państw członkowskich, które obejmują między innymi finansowanie oświaty (usług edukacyjnych) ze środków prywatnych oraz że te zobowiązania mogą stanowić potencjalne, poważne zagrożenie dla polityki edukacyjnej w instytucjach oświatowych, a także dla nauczycieli i uczniów.

Jeżeli zasady rynkowe w pełni stosuje się do usług publicznych, takich jak edukacja, może to poważnie ograniczyć przestrzeń porządku publicznego oraz zintensyfikować proces prywatyzacji i komercjalizacji oświaty. Stanowi to wyjaśnienie, dlaczego edukacja aktualnie pozostaje jednym z najsłabiej objętych sektorów różnymi umowami handlowymi, w których UE jest stroną.

W przypadku, gdy obszar edukacji zostanie ujęty w umowie CETA, konsekwencje mogą być bardzo poważne. Przepisy regulujące dostęp do rynku mogą ograniczyć zdolność państw członkowskich UE do wszelkich regulacji w zakresie zgody na działalność prywatnym instytucjom oraz zapewnienia jakości w szkołach i innych placówkach prywatnych. Wszelkie środki przyjęte w celu promowania wysokich standardów jakości w procesie udzielania licencji i akredytacji mogłoby potencjalnie być interpretowane jako "ukryte bariery w handlu" lub "bardziej uciążliwe niż to konieczne dla prowadzenia handlu".

Ponadto umowa CETA zawiera propozycję włączenia klauzuli (ISDS), która odnosi się do rozstrzygania sporów między inwestorami i krajami. Klauzula ta jest bardzo kontrowersyjna i niedawno przeprowadzona debata na ten temat wyraźnie wskazuje na ostry sprzeciw związków zawodowych, innych organizacji, obywateli oraz przedstawicieli rządu - wobec włączenia tego mechanizmu w umowy handlowe w UE na równi z Kanadą i USA. Mechanizm ISDS oznaczałby, że prywatne firmy edukacyjne z UE i Kanady będą mieć prawo do prawnego zakwestionowania, odwołując się do trybunałów międzynarodowych, każdego DZIAŁANIA przyjętego przez drugą stronę umowy, w przypadku gdy poczują zagrożenie dla ich zysków. Może to mieć poważny wpływ na proces podejmowania demokratycznych decyzji w sektorze oświatowym. Mówiąc szerzej, ISDS ustanawia system ochrony sądowej, która jest dostępna tylko dla inwestorów zagranicznych, a tym samym dyskryminuje firmy krajowe. Ponadto ISDS omija krajowy system sądowiczy. ISDS stanowi realne i poważne zagrożenie dla demokratycznego podejmowania decyzji i prawa rządów do wprowadzania regulacji

PRAWNYCH. Wysokie koszty obrony państwowych inwestorów, w przypadku rozstrzygania sporów, mogą zniechęcać rządy do realizacji celów politycznych lub podjęcia środków regulacyjnych, które mogą mieć wpływ na inwestorów zagranicznych. Należałoby rozważyć wyżej wymienione zagrożenia, tym bardziej w przypadku, kiedy mechanizm ISDS nie jest konieczny w proponowanej umowie handlowej z Kanadą i USA.

Ponadto, zastanawiającym jest, że Komisja Europejska próbuje do CETA włączyć mechanizm ISDS, podczas gdy w tym samym czasie nie analizuje odpowiedzi na konsultacje publiczne dotyczące ISDS w umowie TTIP (Transatlantyckie Partnerstwo w Handlu i Inwestowaniu). Według Komisji Europejskiej nie istnieje związek między ISDS w CETA i ISDS w TTIP. My, jako organizacja, kwestionujemy tę interpretację. Z naszego punktu widzenia istnieje wyraźny związek między ISDS w tych dwóch zaproponowanych umowach handlowych. Faktem jest, że tekst odniesienia do konsultacji społecznych w sprawie ISDS w TTIP został oparty na tekście CETA obejmującym klauzulę ISDS. Perspektywa włączenia ISDS w CETA powoduje niebezpieczeństwo – precedens do włączenia ISDS w TTIP.

W świetle uzasadnionych obaw o zakres mechanizmu ISDS oraz w celu wzięcia pod uwagę wyników konsultacji społecznych w sprawie ISDS zwracamy się do rządu RP, aby nalegał na wstrzymanie rozmów dotyczących CETA, przynajmniej do czasu wydania oficjalnej opinii na temat ISDS w odniesieniu do TTIP. Domagamy się wyłączenia lub wydzielenia edukacji i innych podstawowych usług publicznych z umowy handlowej CETA. Wydaje nam się konieczne jasne i precyzyjne wykluczenie obszaru edukacji z umowy handlowej CETA, biorąc pod uwagę doświadczenie wynikające z Umowy WTO w sprawie handlu usługami (GATS), która przewiduje zwolnienie dla "usług świadczonych w wykonywaniu funkcji władczych". Zapis tej Umowy okazał się być nieprecyzyjny i otwarty do sprzecznych interpretacji.

Chcemy podkreślić, że komercyjne zasady handlu nie mogą ograniczać rządów i określonych władz publicznych w zakresie zapewnienia jakości edukacji publicznej. W celu zapewnienia wysokiej jakości polskiej edukacji apelujemy, aby w sposób precyzyjny wykluczyć wszystkie usługi edukacyjne z CETA.

Zwracamy się do wszystkich przedstawicieli rządu RP, aby aktywnie przeciwdziałali komercjalizacji usług publicznych i stanęli w obronie jakości kształcenia.

Ryszard Proksa
przewodniczący KSOiW NSZZ „S”